

Sag C-826/21

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

22. december 2021

Forelæggende ret:

Curtea de Apel București (Rumænien)

Afgørelse af:

1. juli 2021

Sagsøger i første instans, nu appellant:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Sagsøgt i første instans, nu indstævnt:

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC)
»CFR Călători« SA

Hovedsagens genstand

Appel til prøvelse af en dom, hvorved Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien) ikke gav sagsøgeren (nu appellant, herefter »appellanten«) medhold i påstanden om, at sagsøgte (nu indstævnt, herefter »indstævnte«) skulle tilpligtes at betale erstatning for tab og en rimelig kompensation for overføring af musikværker til almenheden. Det retlige spørgsmål er i korthed, hvorvidt det på grundlag af installation af højttaleranlæg i passagertogvogne kan antages, at overføring til almenheden finder sted.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Anmodningen om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF vedrører fortolkningen af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF.

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Gennemfører et jernbaneselskab, der anvender togvogne med højttaleranlæg bestemt til at give passagererne oplysninger, således en overføring til almenheden som omhandlet i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet?
- 2) Er artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet til hinder for en national lovgivning, ifølge hvilken eksistensen af højttaleranlæg udgør et grundlag for en afkræftelig formodning om overføring til almenheden, såfremt disse anlæg er påkrævet i henhold til andre lovbestemmelser, som regulerer selskabets virksomhed?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Domstolen

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet, artikel 3

Dom af 7. december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, af 15. marts 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, af 4. oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, dom af 15. marts 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, og af 31. maj 2016, Reha Trening, C-117/15, EU:C:2016:379

Anførte nationale forskrifter

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (lov nr. 8/1996 vedrørende ophavsret og dermed beslægtede rettigheder). Denne lov bestemmer, at for direkte eller indirekte brug af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktioner heraf via udsendelse ved hjælp af radiobølger eller ethvert middel til overføring til almenheden har udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til en rimelig kompensation, som deles mellem dem, og hvis beløb opgøres i henhold til specifikke metoder. Denne ret kan udøves individuelt eller via kollektive forvaltningsorganisationer. Den aftale vedrørende forhandlede metoder, som indgås mellem kollektive forvaltningsorganisationer og brugere som omhandlet i denne lov, opføres i en protokol, som indgives til Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (Det rumænske ophavsretskontor, herefter »ORDA«). De således offentliggjorte metoder kan gøres gældende over for alle brugere på det område, for hvilket de er blevet forhandlet.

Decizia nr. 399/2006 a ORDA pentru publicarea în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, a Metodologiei privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând

drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (ORDA's beslutning nr. 399/2006 om offentliggørelse i *Monitorul Oficial al României*, del I, af metoder vedrørende overføring til almenheden af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktioner heraf og vedrørende skemaer med udøvende kunstnere og fonogramfremstilleres økonomiske rettigheder), som ændret ved ORDA's beslutning nr. 189/2013

»1. Ved overføring til almenheden af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktioner heraf forstås overføring af disse på offentlige steder (inden- eller udendørs), uanset overføringsmetoden, ved brug af mekaniske, elektroakustiske eller digitale midler (forstærkere, apparater for afspilning af lyd eller audiovisuelle optagelser, radiomodtagere eller fjernsynsapparater, computerudstyr osv.).

[...]

3. Ved bruger af fonogrammer i disse metoder forstås enhver autoriseret fysisk eller juridisk person, der overfører fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktioner heraf til almenheden på steder, som vedkommende uanset grunden (ejerskab, forvaltning, leje, videreleje, lån osv.) er i besiddelse af.

[...]

5. Med hensyn til overføring til almenheden af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed [...], er brugeren forpligtet til at indhente tilladelser i form af ikke-eksklusive licenser, der udstedes af [...] fonogramfremstillernes kollektive forvaltningsorganisationer, mod betaling af en kompensation i overensstemmelse med nedenstående skemaer, uafhængigt af den reelle varighed af overføringen til almenheden. [...]«

Det i ovenstående nr. 5 nævnte skema fastsætter en månedlig kompensation på 30 rumænske lei (RON) pr. vogn i tog udstyret med højttaleranlæg.

Retsplejeloven

Artikel 329 bestemmer, at »[i] tilfælde af formodninger, som overlades til rettens bedømmelse og skønsmæssige vurdering, kan retten kun basere sig på sådanne formodninger, såfremt de har vægt og styrke til at underbygge sandsynligheden for det formodede forhold; imidlertid må de kun lægges til grund i de tilfælde, hvor loven tillader bevisførelse i form af vidneudsagn«.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Appellanten er en kollektiv forvaltningsorganisation, som er udpeget af ORDA til at opkræve kompensation til fonogramfremstillere. Indstævnte udøver virksomhed i form af offentlig personbefordring med jernbane.

- 2 For visse kategorier af de tog, som drives af indstævnte, er installation af højttaleranlæg i passagervogne påkrævet i henhold til et dekret fra transportministeren. For de øvrige kategorier er en sådan installation ikke godtgjort. Tvisten mellem parterne vedrører spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede anlæg muliggør overføring af fonogrammer, hvilket ifølge den forelæggende ret skal fastlægges efter indhentning af yderligere beviser afhængigt af Domstolens besvarelse. Sagsakterne indeholder ligeledes ingen direkte beviser på afspilning af fonogrammer i baggrunden i de af indstævnte anvendte togvogne.
- 3 Ved stævning indgået til Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) den 2. december 2013 nedlagde appellant i det væsentlige påstand om, at indstævnte skulle tilpligtes at betale en rimelig kompensation for overføring af musikværker til almenheden på passagertog. Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) tog ikke sagen til følge med den begrundelse, at kun eksistensen af højttaleranlæg, som gør almenhedens adgang til lydoptagelser teknisk mulig, sidestilles med overføring til almenheden, og at appellant ikke godtgjorde denne omstændighed. Appellant har iværksat appel ved den forelæggende ret til prøvelse af denne dom.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 4 Appellant har gjort gældende, at den blotte eksistens af højttaleranlæg i de passagertogvogne, som anvendes af indstævnte, sidestilles med overføring til almenheden. Endvidere er det ikke nødvendigt at sondre mellem vogne med normale højttaleranlæg på den ene side og vogne med højttaleranlæg, der også er forsynet med udstyr til overføring af fonogrammer, på den anden side, fordi alle indstævntes højttaleranlæg også gør det muligt at overføre fonogrammer til almenheden.
- 5 Indstævnte har gjort gældende, at dette argument skal forkastes, fordi den rimelige kompensation alene skal betales for overføring til almenheden bestående i reel afspilning af fonogrammer, hvilket appellant ikke har godtgjort. Endvidere kan tekniske højttaleranlæg – som er påkrævet i henhold til både nationale og EU-retlige bestemmelser – hverken sidestilles med overføring til almenheden eller udgøre et tilstrækkeligt grundlag for en formodning om overføring til almenheden.
- 6 I første instans begærede indstævnte, at Domstolen skulle forelægges et præjudicielt spørgsmål vedrørende de omhandlede aspekter, men Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) tog ikke begæringen til følge. Den forelæggende ret har af egen drift drøftet dette spørgsmål med parterne og besluttet at anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 7 For så vidt angår **det første præjudicielle spørgsmål** finder den forelæggende ret det nødvendigt at vurdere to delspørgsmål, dvs. 1) hvorvidt installation af

højttaleranlæg sidestilles med overføring til almenheden, og 2) hvorvidt overføring af baggrundsmusik i passagertogvogne sker med vinding for øje.

- 8 Angående *det første delspørgsmål* har den forelæggende ret henvist til dom af 7. december 2006, SGAE, hvor Domstolen fastslog, at eksistensen af fjernsynsapparater i hotelværelser, sammen med tilføring af fjernsynssignalet til de i hotelværelserne indlogerede gæster, der – henset til, at de følger hyppigt efter hinanden – udgør et nyt publikum, sidestilles med overføring til almenheden i vindingsøjemed, idet det skal betragtes som en supplerende hoteltjenesteydelse. På grundlag af denne praksis fra Domstolen finder hovedparten af de nationale retter, at installation af udstyr til afspilning af lydoptagelser til almenheden sidestilles med overføring til almenheden, uanset om denne reelt sker eller ej.
- 9 Den forelæggende ret er dog af den opfattelse, at Domstolens praksis ikke skal fortolkes i denne retning. Efter gennemgang af dom af 7. december 2006, SGAE, og af 15. marts 2012, Phonographic Performance (Ireland), har den forelæggende ret konkluderet, at den blotte installation af fjernsynsapparater i hotelværelser ikke er tilstrækkelig for at antage, at overføring finder sted, fordi der også skal foreligge hotelejerens bevidste handling i form af at tilføre fjernsynssignalet til de i hotelværelserne indlogerede gæster, der udgør et »nyt publikum«.
- 10 Ved anvendelsen af denne retspraksis i den foreliggende situation finder den forelæggende ret, at appellantens både skal godtgøre eksistensen af højttaleranlæg og indstævntes hensigt om offentligt at overføre fonogrammer til passagerer, og således med forskellige bevismidler godtgøre en reel overføring til almenheden på passagertog.
- 11 *Det andet delspørgsmål* skal efterprøves, såfremt Domstolen fastslår, at den blotte eksistens af højttaleranlæg sidestilles med overføring til almenheden. Ifølge Domstolens praksis er et relevant kriterium for at vurdere, om der foreligger overføring til almenheden eller ej, nemlig det forhold, at en overføring sker med vinding for øje.
- 12 I denne forbindelse har den forelæggende ret henvist til dom af 7. december 2006, SGAE, og af 4. oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., og i kraft heraf konkluderet, at såfremt et jernbaneselskab i visse vogne installerer udstyr, som sætter passagererne i stand til individuelt at opnå adgang til musikværker eller intellektuelle frembringelser generelt (eksempelvis touchscreens, radioapparater og anordninger med øretelefoner for at vælge bestemte audiovisuelle eller musikalske værker), vil en sådan tjenesteydelse udgøre en overføring til almenheden og utvivlsomt blive tilbudt med det formål at forøge togrejsens kommercielle attraktivitet og således med vinding for øje.
- 13 Derimod er det lukrative formål med overføringen yderst tvivlsomt i tilfælde af udbud af musikstykker eller fragmenter heraf alene som baggrund under en togrejse. Det er i dette tilfælde vanskeligt at formode, at en potentiel kunde vælger et bestemt tog i håbet om at lytte til bestemt musik under rejsen. Endvidere er

konkurrencen meget begrænset i jernbanesektoren i Rumænien, fordi hovedparten af strækningerne drives af et enkelt selskab. De relevante valgkriterier er således togtider, udbud af direkte forbindelser, rejsetiden og vognenes komfort, men det sidstnævnte aspekt inkluderer ikke musik, der afspilles for alle passagerer, og som hovedparten af dem derimod kan opleve som forstyrrende.

- 14 I denne henseende har den forelæggende ret – med henvisning til Domstolens konklusioner i dom af 15. marts 2012, SCF, og af 31. maj 2016, Reha Trening – anført, at den faktiske situation i den foreliggende sag i højere grad ligner situationen i den sag, som gav anledning til den førstnævnte dom, fordi den afgørende faktor er kvasi-monopolet i jernbanetransportsektoren, hvilket ikke giver passageren et reelt valg for så vidt angår den omhandlede tjenesteydelse.
- 15 Hvad angår **det andet præjudicielle spørgsmål** har den forelæggende ret anført, at visse passagervogne i medfør af den nationale lovgivning skal være udstyret med højttaleranlæg, og at betaling af kompensation i henhold til de ved ORDA's beslutning nr. 399/2006 vedtagne metoder er obligatorisk for alle tog med højttaleranlæg. Følgelig foreligger der i denne situation en afkræftelig formodning om overføring til almenheden.
- 16 Den obligatoriske kollektive forvaltningsordning, som er indført i den nationale lovgivning, og reglerne om den generelle obligatoriske virkning af forhandlede metoder må ikke påvirke anvendelsen af artikel 3 i direktiv 2001/29 i et sådant omfang, at eksistensen af overføringsmidler de facto er tilstrækkelig til at bevirke pligten til at betale kompensation. Den blotte eksistens af tekniske midler, som gør overføring til almenheden mulig, kan ikke sidestilles med overføring og kan ikke på det retlige plan bevirke en pligt til at betale kompensation.
- 17 Følgelig kan den blotte eksistens af højttaleranlæg ikke udgøre et grundlag for en formodning som den, der er genstand for det andet spørgsmål, fordi det også er nødvendigt at anføre andre omstændigheder, som godtgør, at overføring til almenheden reelt er sket.